

Αρχαϊκή εποχή 750 – 480 π.Χ.

ΟΙ ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

Οι περσικοί πόλεμοι είναι η σύγκρουση Ελλήνων και Περσών και ταυτόχρονα η σύγκρουση δύο μεγάλων πολιτισμών. **Αφορμή** υπήρξε η Ιωνική Επανάσταση (500/499 – 494 π.Χ.). Οι Έλληνες της Ιωνίας ήταν **φόρου υποτελείς** στον Πέρση βασιλιά και όταν αποφάσισαν να μην αποδίδουν τους φόρους, οι Πέρσες επιτέθηκαν και κατέβαλαν όλες τις ελληνικές πόλεις στη Μικρά Ασία. Τους Έλληνες της Μικράς Ασίας συνέδραμαν με στρατό και στόλο η **Ερέτρια** και η **Αθήνα**.

Η ΙΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ (499 - 494)

- Έκταση Ιωνικής Επανάστασης
- Ελληνικές Πόλεις που έλαβαν μέρος
- Ελληνικές Πόλεις που βοήθησαν τους Ίωνες
- Μάχες
- Ναυμαχίες
- Εκστρατεία Σάρδων
- Πλοίοι Αθηναίων και Ερετριέων

Η πρώτη προσπάθεια επέκτασης των Περσών προς την Δύση σταμάτησε το 492 π.Χ. όταν ναυάγησε ο περσικός στόλος στο ακρωτήριο του Άθω. Υπέταξαν όμως με τον στρατό τους τη Θράκη και την Μακεδονία.

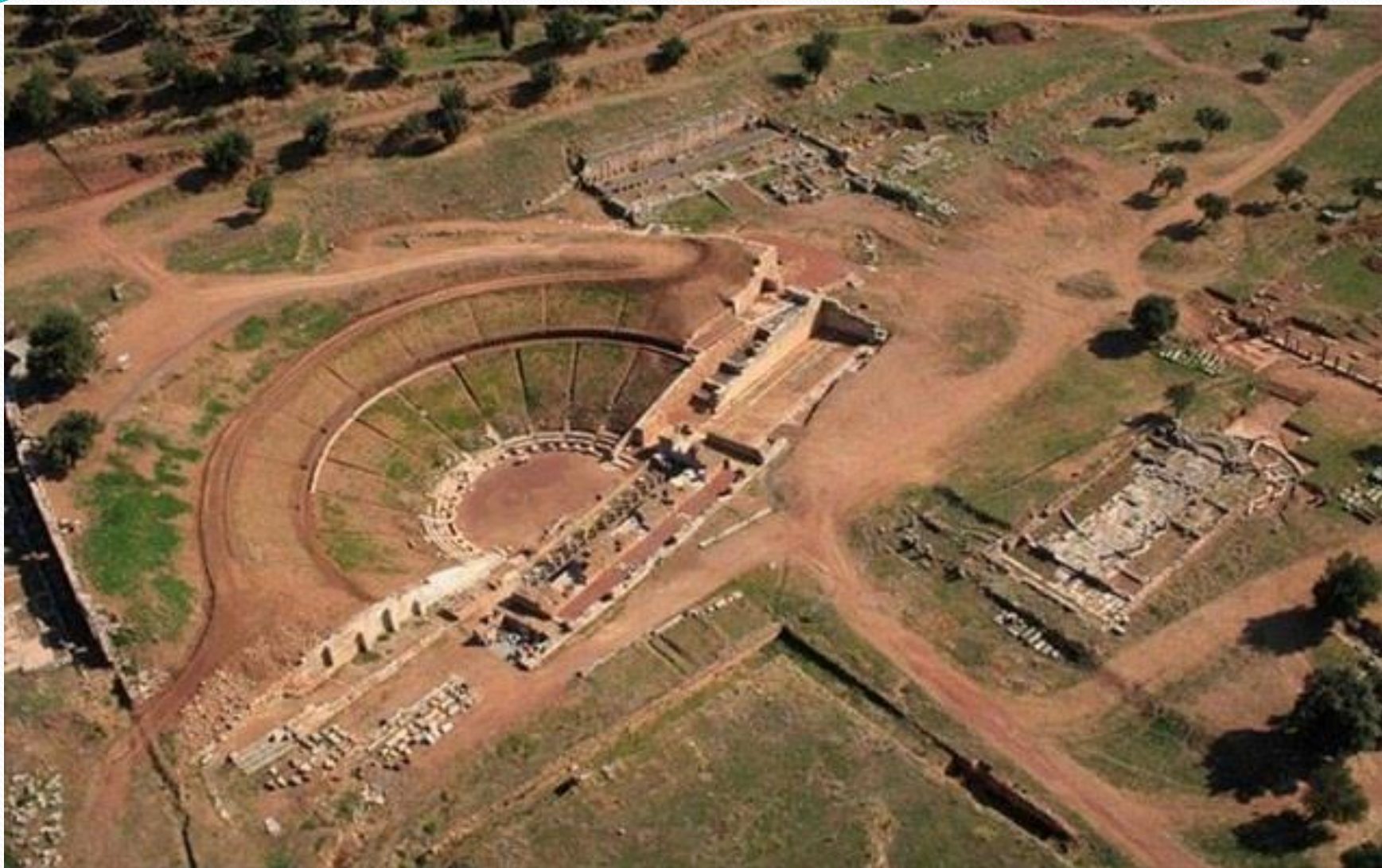

Πηγή εικόνας:<https://www.archaiologia.gr/blog/το-άγιο-όρος-από-ψηλά>

Το 490 π.Χ. οι Πέρσες ξεκινούν μία ναυτική εκστρατεία εναντίον της Ερέτριας και της Αθήνας, οι οποίες είχαν συνδράμει τους Έλληνες της Ιωνίας κατά την Ιωνική Επανάσταση.

Αρχαία Ερέτρια

Πηγή εικόνας:<https://iskra.gr/με-τρεις-νέες-τραγωδίες-ανοίγει-και>

Οι Πέρσες κατέστρεψαν ολοσχερώς την Ερέτρια και αποβίβασαν τον Στρατό τους στον όρμο του Μαραθώνα στην Αττική. Εκεί τους περίμεναν 10.000 Αθηναίοι και Πλαταιείς. Στη μάχη που ακολούθησε οι Έλληνες, με επικεφαλής τον **Μιλτιάδη**, νίκησαν κατά κράτος του Πέρσες.

Κράνος του Μιλτιάδη – Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας

Στο πεδίο της μάχης του Μαραθώνα έπεσαν νεκροί 192 σπλίτες, ενώ ο αριθμός των νεκρών Περσών ανήλθε σε χιλιάδες. Οι νεκροί ενταφιάσθηκαν στον Μαραθώνα μέσα σε τύμβο.

Πηγή εικόνας: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Τύμβος_Αθηναίων_στο_Μαραθώνα-1.jpg

Την χαρμόσυνη είδηση της νίκης στο Μαραθώνα μετέφερε οπλίτης, που πολλοί πιστεύουν ότι είναι ο Φειδιππίδης, αναφωνώντας το γνωστό **«νενικήκαμεν»**, πριν ξεψυχήσει.

Άγαλμα προς τιμή
του Φειδιππίδη στη
Λεωφόρο
Μαραθώνος
στην Αθήνα

Μετά τον θάνατο του Δαρείου, ο γιός του και διάδοχος του θρόνου, **Ξέρξης Α΄**, εκστράτευσε εναντίον της Ελλάδας από ξηράς, με τον στόλο να ακολουθεί από κοντά στα παράλια. Για να αποφύγει το ακρωτήριο του Άθω, έσκαψε μία διώρυγα στη Χαλκιδική, που έμεινε γνωστή ως η «διώρυγα του Ξέρξη».

Πηγή εικόνας: <http://www.dimosaristoteli.gr/gr/culture/canal-of-xerxes>

Οι ελληνικές πόλεις – μπροστά στον περσικό κίνδυνο – συγκάλεσαν στην Κόρινθο συνέδριο το 481 π.Χ. και αποφάσισαν να συμμαχήσουν εναντίον των Περσών. Αποφασίσθηκε πως η πρώτη γραμμή άμυνας ήταν τα στενά των Θερμοπυλών στη ξηρά και η θαλάσσια είσοδος στον βόρειο Ευβοϊκό κόλπο στο ακρωτήριο του Αρτεμισίου.

Οι Έλληνες παρατάχθηκαν με επικεφαλής τον βασιλιά της Σπάρτης **Λεωνίδα** και 300 Σπαρτιάτες, μαζί με πολλούς άλλους Έλληνες στα στενά των Θερμοπυλών, και όταν τους ζητήθηκε από τον Ξέρξη να παραδώσουν τα όπλα τους, ο Λεωνίδας απάντησε το γνωστό **«μολών λαβέ»**. Οι επιθέσεις των Περσών αποκρουόταν η μία μετά την άλλη, μέχρι που οι Πέρσες, οδηγημένοι από τον **Εφιάλτη**, κατάφεραν να περικυκλώσουν τους Έλληνες. Μόλις έγινε αντιληπτή η κίνηση των Περσών, ο Λεωνίδας διέταξε τα ελληνικά στρατεύματα να οπισθοχωρήσουν νότια, και ο ίδιος θα παρέμενε στο πεδίο της μάχης με τους 300 Σπαρτιάτες του. Στις Θερμοπύλες παρέμειναν και οι 700 Θεσπιείς, που δεν ήθελαν να εγκαταλείψουν τη γη τους. Όλοι τους έπεσαν μέχρι ενός.

Αφού πέρασαν τις Θερμοπύλες, οι Πέρσες κατευθύνθηκαν νότια προς την Αθήνα καταστρέφοντας τα πάντα στο πέρασμά τους. Ο ελληνικός στόλος υποχώρησε στη Σαλαμίνα. Μετά τον χρησμό του μαντείου των Δελφών ότι τα **«ξύλινα τείχη»** θα σώσουν την Αθήνα, ο **Θεμιστοκλής** μετέφερε τους κατοίκους της Αθήνας στη Σαλαμίνα, και επέμεινε να ναυμαχήσουν με τους Πέρσες στο στενό της Σαλαμίνας, όπως κι έγινε, με αποτέλεσμα να ηττηθούν οι Πέρσες και να χάσουν πάνω από 200 πλοία. Μετά από αυτή την ήττα, ο **Ξέρξης** αποφάσισε να εγκαταλείψει την Ελλάδα, αφήνοντας στη Βοιωτία τον Μαρδόνιο με περίπου 300.000 στρατιώτες.

Η ναυμαχία της Σαλαμίνας – Πίνακας του Wilhelm von Kaulbach

Μνημείο Σαλαμινομάχων

Πηγή εικόνας: <http://www.thetoc.gr/magazine/telegraph-o-dutikos-politismos-ksekinise-sti-salamina>

Την ίδια εποχή οι Έλληνες της Σικελίας, με επικεφαλής τον Γέλωνα, τύραννο των Συρακουσών, νίκησαν τους Καρχηδόνιους στην μάχη της Ιμέρας (480 π.Χ.) και σταμάτησαν την επέκτασή τους στην Σικελία.

Το επόμενο καλοκαίρι (479 π.Χ.) οι Έλληνες συγκέντρωσαν τα στρατεύματά τους στις **Πλαταιές**, στη Βοιωτία, όπου συνέτριψαν τα στρατεύματα των Περσών του Μαρδόνιου. Παράλληλα ο ελληνικός στόλος επιτέθηκε στον περσικό στο ακρωτήριο της Μυκάλης στις ακτές της Μικράς Ασίας και στην ομώνυμη ναυμαχία κατέστρεψε τον περσικό στόλο.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

Η νίκη απέναντι στους Πέρσες θεμελίωσε την ιδέα, ότι οι αγώνες αυτοί ήταν έργο **όλων των Ελλήνων**.

Η σύγκρουση μεταξύ Ελλήνων και Περσών ήταν μία σύγκρουση:

- δύο διαφορετικών τρόπων ζωής
- δύο διαφορετικών συστημάτων αξιών
- δύο διαφορετικών πολιτισμών

Οι περσικοί πόλεμοι συνέβαλλαν στην δημιουργία **κοινής ιστορικής μνήμης** στους Έλληνες και ήταν οι πρώτοι **εθνικοί πόλεμοι** των Ελλήνων.